

Pedagogická orientace v roce 2010

Vše nasvědčuje tomu, že letošní rok bude pro tvůrčí práci v pedagogice poměrně příznivý. V roce 2010 se dle dosavadních informací nejspíše nebudou v oblasti vzdělávání konat žádné převratné změny či reformy, což školám, učitelům i vědeckým pracovníkům otevírá prostor pro tvůrčí práci. V období relativního klidu (tj. v mezidobí reforem) mohou začít odborné pedagogické časopisy naplňovat svoji funkci, která bývá v neklidném období reforem často upozaděna. Tato funkce spočívá v poskytování prostoru pro výměnu názorů mezi odborníky, kteří přinášejí teoreticky a/nebo empiricky podložené poznatky o vzdělávání. Odborné pedagogické časopisy tak vytvářejí protiváhu vlivným názorovým skupinám, s nimiž se můžeme setkat na poli politiky a jež výraznou měrou pod tlakem nejrůznějších lobby (de)formují podobu vzdělávání.

Obor pedagogika v současnosti disponuje množstvím odborných časopisů a jejich počet, případně periodicitu, se neustále zvyšuje. Reprezentativní časopisy oboru, a mezi nimi i ten náš, jsou srovnávány nejen s ostatními pedagogickými časopisy, ale také s reprezentativními časopisy dalších oborů. Pokud přihlédneme k množství odborných monografií a sborníků, které v pedagogice představují tradiční publikační platformy, je možné hovořit o neustále se zvyšujícím objemu poznatků využitelných pro požadované zvyšování kvality, efektivity a produktivity výchovy a vzdělávání. Je tomu ale skutečně tak? Co když vzrůstající množství publikačních příležitostí přímo nesouvisí s obdobně vzrůstající odbornou kvalitou publikačních výstupů? Redakce časopisu *Pedagogická orientace* bude i nadále poskytovat širokou platformu pro publikování textů, jež je možné označit jako přínosné pro další rozvoj oboru pedagogika a které zrcadlí to (nej)lepší, co pedagogické vědy v České republice (s přesahem do okolních zemí) mohou nabídnout. S tím souvisí zvyšování nároků na kvalitu rukopisů. Řada rukopisů byla v minulém ročníku časopisu odmítnuta nebo nebyla dorepracována do publikovatelné podoby (v případě studií se jedná o více než polovinu rukopisů nabídnutých redakci). Udržení stávající odborné kvality časopisu je jednou z priorit redakce. Zároveň se bude pokračovat ve vytváření publikačních příležitostí pro začínající autory, zejména pokročilé studenty doktorských studijních programů. Jsme potěšeni, že právě na stránkách našeho časopisu získali své rané publikační zkušenosti dnes již uznávaní a etablovaní odborníci. Mnozí z nich se také v časopisu *Pedagogická orientace* poprvé setkali se skutečným (tj. ne formálním) recenzním řízením. Redakce kromě toho bude i nadále napomáhat začínajícím autorům např. formou lektorských připomínek, které jsou spolu s recenzními posudky cestou ke zvyšování kvality publikovaných textů.

Na základě analýzy 23 studií publikovaných v minulém ročníku časopisu lze konstatovat, že jejich tematický záběr byl poměrně široký. Z hlediska tematického zaměření spadalo nejvíce studií do oblasti hodnocení výsledků vzdělávání (6) a výzkumu výuky (3). Větší počet studií také pokrýval tematické oblasti sociální pedagogiky (3), učitelského

vzdělávání (2) a kurikulárních studií (2). Dále byly publikovány studie objasňující problematiku sdílení znalostí, úlohu rituálů v pedagogické teorii a praxi, vývoj paradigmat přírodovědného vzdělávání a studie týkající se humánní pedagogiky, multikulturního a předškolního vzdělávání a etického kodexu v pedagogice.

Redakce bude usilovat o zachování stávající obsahové skladby časopisu, nicméně si uvědomuje nezbytnost jeho jasnější obsahové profilace. Obsahovou profilaci časopisu však není možné změnit pouze na základě usnesení členů redakce či redakční rady. Časopis kromě redakce a redakční rady profilují také autoři, kteří v něm publikují, a samozřejmě jeho čtenáři. Často se stává, že jsou redakci časopisu nabízeny texty sice zajímavé a vědecky hodnotné, které se ale pedagogické problematiky dotýkají pouze okrajově. Zájem autorů reprezentujících jiné obory nás nicméně těší. Souvisí to zřejmě s tím, že některé výzkumné oblasti, kterými se pedagogické vědy zabývají, se tematicky dotýkají také dalších oborů. Jedná se zejména o filozofii, sociologii, psychologii, politologii a další. Domníváme se, že mezioborový dialog a komunikace poznatkové báze příbuzných oborů mohou být pro všechny zúčastněné obory prospěšné. Právě zde spatřujeme také prostor pro profilaci našeho časopisu. Budeme rádi, pokud se časopis *Pedagogická orientace* v budoucnosti stane platformou pro mezioborovou diskusi o tématech blízkých pedagogice. V tomto případě by *Pedagogická orientace* mohla být časopisem usilujícím o hledání „orientace“ v rámci mezioborového dialogu.

Časopis *Pedagogická orientace* od svého založení prošel mnoha obsahovými i vizuálními změnami. Jedna z výraznějších změn vnitřní i vnější vizuální podoby časopisu se uskutečňuje také v souvislosti s jeho letošním 20. výročím. Vedle formálních úprav jsme se snažili v maximální míře zohlednit potřeby čtenářů časopisu. Počínaje tímto ročníkem bude zavedeno průběžné stránkování napříč jednotlivými čísly časopisu a v posledním čísle každého ročníku bude vložen seznam všech textů publikovaných v příslušném roce. Novinkou letošního ročníku bude zařazení krátkých informativních sdělení o nových publikacích, konferencích a dalším dění v pedagogické komunitě, se zvláštním zřetelem k informacím z České pedagogické společnosti. Do jisté míry bychom stručnými zprávami chtěli vyřešit problém s nadměrným množstvím rukopisů, recenzí a zpráv, které jsou redakci nabízeny k uveřejnění. Rubrika *Recenze* by měla být v budoucnosti vyhrazena pouze analyticky pojatým recenzím významných domácích a zahraničních publikací. Podobně v rubrice *Zprávy* budou uveřejňovány pouze informace celorepublikového či evropského významu.

Časopis *Pedagogická orientace* si také v roce 2010 klade za hlavní cíl poskytovat orientaci při promýšlení a tvořivém řešení pedagogických problémů. Rádi bychom poděkovali všem autorům, recenzentům i čtenářům za spolupráci a podporu a počítáme i nadále s jejich důvěrou, věrností a vstřícností.

Za redakci Petr Knecht